

Č.4

ŠKOLNÍ ČASOPIS
SEDMNÁCTKA

BŘEZEN, DUBEN

2020/2021

**Milé čtenářky, milí čtenáři,
právě vyšlo čtvrté číslo časopisu
Sedmnáctka.**

Přejeme všem příjemné čtení.

Vaše redakce

Redakce

Ela Andrýsková

Sára Fabianová

Ella Fafílková

Gabriela Franková

Nikol Fujáčková

Léa Guillemenot

Karolína Hejdová

Eva Julinová

Alžběta Svobodová

Mgr. Nela Gottfriedová

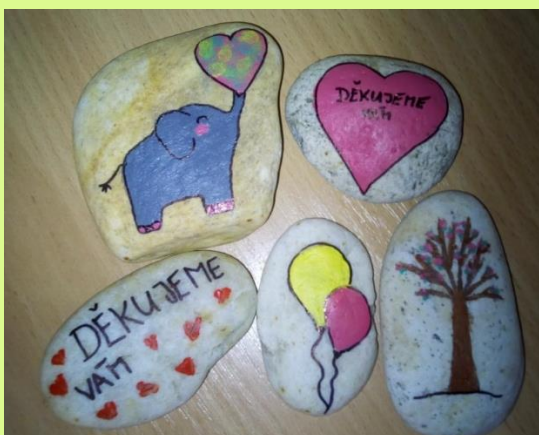
Ve čtvrtém čísle se dočtete...

Kampaň UNESCO.....	5
Jaro	7
Jarní rostliny	8
Kdy se rodí mlád'ata vlků a medvědů?.....	9
Osmisměrka - živočichové	11
Masopust.....	12
Karnevalové škrabošky	13
Velký pátek.....	14
Velikonoční tradice.....	15
Velikonoční recepty	16
Velikonoční křížovka.....	18
Velikonoční básnička.....	19
Závěrečný citát.....	20

KAMPAŇ UNESCO

Naši žáci se zúčastnili kampaně UNESCO, nosili kamínky s různými motivy přímo ke vchodu naší školy. Kamínky házeli do krabice s názvem *Děkujeme Vám*. Tato akce je zaměřena na poděkování profesím, které jsou v této době nejvíce vytíženi.

JARO

Jaru se dříve říkalo vesna. Patří k jednomu ze čtyř ročních období. Bývá zvýšená vegetativní aktivita rostlin a živočichů. Ptáci přilétají z teplých krajín a začínají si stavět hnízda. Také se postupně prodlužují se dny a začíná se oteplovat.

V astronomii jaro začíná jarní rovnodenností. Na jižní polokouli 23.9. a na severní 20. 3. Meteorologické jaro začíná 1. 3. a končí 31. 5.

Podle astronomie končí jaro letním slunovratem 21. 6. na severní polokouli a 21. 12. Z důvodu nepravidelnosti, které jsou způsobeny přestupnými roky, mohou se data začátku i konce lišit (mohou být o 2 dny posunuté).

K událostem jara patří masopust, Velikonoce, První máj, Svátek práce.

Jaro 2021

Letos stejně jako v loňském roce začalo jaro 20.3. 2021. Tentokrát byl počátek jara stanovený na 10 hodin a 37 minut dopoledne. Dvacátý březen je také Světovým dnem vrabců. Minulý rok začalo jaro 20.3. v brzkých hodinách, a to ve 4 hodiny a 49 minut.

(zdroj:Wikipedie.cz)

JARNÍ ROSTLINY

Sněženska, podsněžník

Najdeme ji ve vlhkých loukách, listnatých a smíšených lesích. Kvete od února až do dubna. Můžeme říci, že je mírně jedovatá. V minulosti patřila sněženska podsněžník nejrozšířenější jarní rostliny v Česku. Momentálně s ji řadíme mezi ohrožené, chráněné druhy. Z důvodu ztráty přirozeného biotopu a trhání v době květu. Vyskytuje se zpravidla pouze ostrůvkovitě, poměrně hojně roste např. na Opavsku a Zlínsku. Velikost je 10 až 20 cm. Významnými lokalitami v ČR je např. přírodní památka Sněžensky ve Vysokém lese.

Krokusy (šafrány)

Když se z jara oteplí, tak bílé květy sněženek a bledulí vystřídají kvetoucí šafrány – krokusy. Jedná se o cibulovinu, kterou lze pěstovat i v nádobách. Mají výrazné barvy od různých odstínů žluté, po oranžovou, jemně i sytě fialovou, najdeme i bílé.

Původní barva květenství velkokvětých krokusů je žlutá. Dnes je vyšlechtěno několik barevných variant. Kvetou od března do dubna. Dosahují asi 8 až 15 centimetrů.

Prvosenska jarní, prvosenka vyšší (petrklíč)

Prvosenska jarní se vyskytuje více v nižších a sušších polohách, ale i na vápenatých půdách.

Prvosenska vyšší roste ve středních a vyšších polohách, na vlhčích loukách, ve světlých lesích.

Oba kvetou podle podmínek od března do května. Často se o těchto rostlinách mluví, že odemykají jaro. Patří k vytrvalým rostlinám s přízemní listovou růžicí. Stvol je 25-30 centimetrů vysoký a dutý. Nese okolík žlutých květů. Patří k oblíbeným jarním květinám.

(L. Guillemenot)

(zdroje: Malý kapesní herbář (Ludmila Černá), Wikipedie, iprima nápady, milujeme Velikonoce)

KDY SE NARODÍ MLÁĎATA VLKŮ A MEDVĚDŮ?

Vlk

V Evropě se rodí vlčí mláďata v dubnu a v květnu. V zemích, kde jsou zimy dlouhé a chladné, jako třeba na severu Kanady, přicházejí na svět až do června.

Při narození jsou mláďata jen maličkými chlupatými koulemi, jsou slepá a velmi zranitelná. Možná jsou z toho důvodu vlčí samice, tak výbornými matkami. Samci bývají také mláďatům velmi oddaní a mají s nimi trpělivost.

Všichni členové smečky se starají o potravu. Vlčatům nosí maso od jejich třetího či čtvrtého týdne.

Lov je nejprve spíše hrou. Ve věku jednoho měsíce, však vlčata dokážou chytit svou první kořist.

Okolo dvou měsíců se pomalu začínají potulovat venku, skákat, šplhat a také hrát. I starší vlci se připojují k těmto hrám.

(A. Svobodová)

(zdroj: Jaro svět šelem)

Medvěd hnědý

Mláďata, která se narodila v zimě, tráví své první měsíce s medvědicí v brlohu. I poté, co ostatní medvědi opustili svoje doupata, vychází medvědice občas. Před odchodem svá mláďata starostlivě přikryje suchou výstelkou, kterou má nachystanou od podzimu.

Ke konci dubna či v březnu vyvádí svá mláďata ven. Musí mít dostatečně osrstění. Noci, jsou ale stále chladné a studené. Z tohoto důvodu brloh zůstává pro mladé medvědy životně důležitým místem.

Mláďata jsou hodně zvědaví a hraví, stává se, že přecení své lezecké schopnosti, spadnou a zahynou. Stálou hrozbou jsou pro ně nemoci, nedostatek potravy, predátoři (včetně vlků), střet s dospělým samcem nebo automobilová či železniční doprava.

Medvědi, kteří vycházejí na jaře ze svých brlohů mají energie dost. Ze začátku čerpají sílu a energii k pohybu ze zbytků zásob podkožního tuku. Potravu začínají přijímat velmi pozvolně

V případě, že jarní teploty po oteplení opět klesnou a na pár dní se vrátí mrazy, což bývá časté hlavně na horách, medvědi si znovu zalezou do brlohu, kde si ještě týden pospí.

(A. Svobodová)

(zdroj: Jaro svět šelem)

OSMISMĚRKA – ŽIVOČICHOVÉ

K jaru patří rození mláďat. V naší osmisměrce se skrývá několik živočichů.

B	Ý	K	D	K	Ů	Ň	T	O
M	P	R	A	S	E	Á	E	B
K	R	Á	V	A	C	Í	L	E
O	S	L	E	P	I	C	E	R
Z	Z	Í	P	V	Š	Í	S	A
A	Ř	K	Ř	Á	T	K	E	N
K	O	Č	K	A	Ě	O	L	T
H	Ř	Í	B	Ě	N	T	E	P
K	J	E	H	N	Ě	Ě	O	E
H	U	S	A	K	U	Ř	E	S

Slova:

BERAN
BÝK
HŘÍBĚ
HUSA
JEHNĚ
KOČKA
KOTĚ
KOZA
KRÁLÍK
KRÁVA

KŮŇ
KUŘE
PES
PRASE
SELE
SLEPICE
ŠTĚNĚ
TELE
VEPŘ

(B. Svobodová)

MASOPUST

Lidově ostatky, fašank, voráčí, končiny či obecně karneval.

Jedná se třídní svátek tzv. slavnostní období mezi Vánoce a postní dobou. Počátek, který nastává po svátku Tří králů (6. ledna), má pevné datum, konec na Popeleční středu je závislý na datu Velikonoc a jeho konec bývá od poloviny února do počátku března.

Masopustní zvyky mají zřejmě původ v předkřesťanských slovanských oslavách konce zimy. Podobně se slaví i v jiných slovanských zemích, třeba v Rusku se tento svátek nazývá maslenica a figurují v něm i některé podobné postavy jako v českém masopustu, například kobyla nebo medvěd.

Byl pro lidi v minulosti oficiálním svátkem hodování, během kterého bylo třeba se pořádně najíst. Poté následoval dlouhý čtyřicetidenní půst. V období masopustu se konaly hostiny na královském dvoru, ve městech tancovačky, na vesnicích vepřové hody. Ti, kteří se nezúčastnili, se obvykle posílala bohatá výslužka. Na Moravě tzv. „šperky“ a v Čechách se nazývala „zabijačka“. Obsahovala ostatky, huspeninu, klobásy, jelítka, škvarky, jitrnice, ovar.

Masopust byl ukončován v noci před Popeleční středou, kdy ponocný troubil na roh a rychtář všechny vyzval k rozchodu. Na Popeleční středu byly naposledy se povoleno jíst masné rohlíky s kávou nebo mlékem, zajímavosti je, že dopoledne byla povolena kořalka. Oběd už byl postní, bývala čočka s vajíčkem, sýr, chléb, vařená krupice či pečené brambory.

(K. Hejdová)

(zdroj: wikipedie)

KARNEVALOVÉ ŠKRABOŠKY

Žáci šestých ročníků měli za úkol vyrobit škrabošky na karneval.

SVÁTEK VELKÝ PÁTEK

V křesťanském kalendáři je Velký pátek dnem před Velikonocemi. Tento den je připomínkou utrpení (pašiji) a smrti Ježíše Krista na kříži. V západních církvích

S Velkým pátkem se vážou různé pověry, které nejsou součástí křesťanství, pouze lidovými tradicemi či obyčejí. Tento den je v lidových pověrách spojen s magickými silami. Otvíraly se hory, které vydávaly poklady; v tento den se nemělo nic půjčovat, protože půjčená věc by mohla být očarována; nesmělo se hýbat se zemí jako například: kopat, okopávat, ani prát prádlo, protože by se namáčeno do Kristovy krve. Velkou moc lidé viděli v koupelích, vždy před svítáním lidé vycházeli k potůčkům, aby si měli pevné zdraví po celý rok.

Pranostiky

Na Zelený čtvrtek hrachy zasívej, na Velký pátek se zemí nehýbej!

Prší-li na Velký pátek, je k doufání úroda.

Velký pátek deštivý – dělá rok žíznivý.

Velký pátek vláha – úrodu zmáhá.

Když na Velký pátek hřmí, na poli se urodí.

(E. Fafilková)

(zdroj: Wikipedie)

VELIKOČNÍ TRADICE

V Čechách a na Moravě je tradicí, že muži šlehají ženy pomlázkami, které jsou uplteny z vrbového proutí, aby se ženy omladily. Od žen dostávají malovaná vejce. Způsob barvení a zdobení vajec jakožto symbolu nového života se často liší podle krajových tradic.

Velikonoční beránek

Symbolizuje v židovské tradici Izrael jako Boží stádo, které vede Hospodin. V křesťanství je beránek symbolem Ježíše Krista, protože byl obětním beránkem za spásu světa. Z historických pramenů se těžko dozvídáme, zda se jednalo o maso, či pečivo. Nyní beránka pečeme například z tvarohového těsta a zdobíme mašlí. Dle historických obyčejů by měl být beránek na každém velikonočním stole.

Velikonoční kraslice

Dle legendy proměnila bohyně ptáčka, který umrzl ve vánici, v zajíce. Ten jí každé jaro kladl vejce jako pták, protože jí byl vděčný. Z tohoto důvodu je vajíčko symbolem života, plodnosti i vděku. Zdobená vejce se využívala při jarních obřadech, při narozeních, svatbách a pohřbech. Kultovním smyslem nemělo být obdarování vejci, ale požití jejich obsahu. Zvyk jíst vajíčka na Velikonoce je spjat velkým půstem, při kterém se nesměla konzumovat ani vejce, a tak lidé vždy netrpělivě čekali, až postní doba skončí.

Zdobení skořápek můžeme vysledovat až do pravěku. Ve starověkém Egyptě se na svátky jara barvila červeně vajíčka. V dávné historii se dávala do hrobů. Například zlatě obarvené vejce bylo objeveno v královské hrobce v Sumeru. Tuto tradici znali antičtí Římané v době císařské. Mluví o ní například: Ovidius, Plinius mladší i Juvenalis. Vajíčka byla také nalezena v polských archeologických výzkumech z 10. století.

Velikonoční pomlázka

Pomlázka vyrobená z mladých vrbových proutků měla ženám předat mládí a sílu. Pánové a chlapci si měli plést z proutků pomlázku a ženy se tímto proutkem měly nechat vyšlehat, aby omládly a zkrásněly. Pro každou ženu to v minulých letech byla čest. Vajíčko sloužilo jako odměna, symbol života a vzkříšení.

(S.Fabianová, G.Franková), (zdroj: prozeny.blesk, Wikipedie)

VELIKONOČNÍ RECEPTY

Velikonoční beránek

Suroviny

- 120 g másla
- 4 vejce
- 200 g cukru krupice
- 1 vanilkový cukr
- 200 ml mléka
- 300 g polohrubé mouky
- 1 prášek do pečiva
- trochu šťávy z citronu

Postup přípravy receptu

1) Tuk, žloutky a cukry utřeme do pěny. Postupně přidáváme vlažné mléko a mouku smíchanou s práškem do pečiva. Zakapeme šťávou z citronu, a nakonec pomalu vmícháme sníh z bílků.

2) Vymažeme formu, vysypeme hrubou moukou a pečeme v předehřáté troubě asi 1/2 až 3/4 hodiny.

Velikonoční jindráše a kuřátka

Suroviny

- 1 kg polohrubé mouky
- 30 g droždí
- 250 ml (i více) vlažného mléka
- 120 g másla
- 100 g cukru krupice
- 2 žloutky
- sůl
- 1 vejce na potřetí
- máslo na vymazání plechu (pečicí papír)
- tekutý med

Postup přípravy receptu

- 1) Z trochy mléka, mouky, lžičky cukru a droždí připravíme kvásek, který po vzejití přidáme do prosáté mouky s cukrem a špetkou soli, přidáme máslo a žloutky utřené do pěny, podle potřeby doplníme vlažným mlékem a vypracujeme hladké nelepivé těsto a necháme kynout na teplém místě.
- 2) Z těsta si nakrájíme kousky, zakulatíme, uděláme tenké válečky (asi jako ukazováček), asi 20cm dlouhé a stáčíme do spirálek což je typický tvar jidášů nebo do esíček, uzlů, kuřátek,...
- 3) Klademe je na pomaštěný plech nebo na pečicí papír, necháme ještě mírně vykynout, potřeme rozšlehaným vejcem a upečeme ve vyhřáté troubě.
- 4) Po upečení ještě horké potřeme mašlovačkou rozehrátým horkým medem. Kdo ho nerad, posype jidáše moučkovým cukrem. Z této várky je asi 45-50 ks – samozřejmě záleží jen na vás, jak velké budete dělat – nám to vyhovuje takto.

(E. Andrášková), (zdroj:TopRecepty.cz)

VELIKONOČNÍ KŘÍŽOVKA

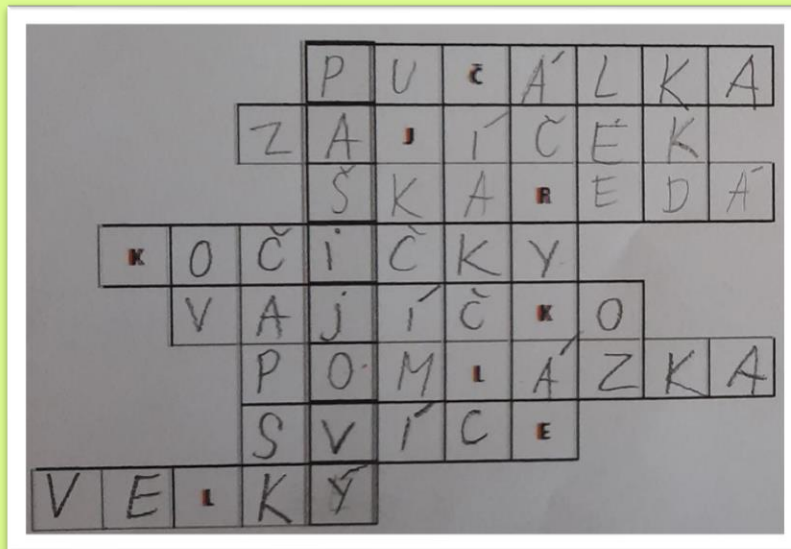
V tajence vyjde přídavné jméno. Také jiný název pro velikonoční či svatý týden. Jak se mu jinak říká, zjistíš po vyluštění.

VELIKONOČNÍ KŘÍŽOVKA

				Č					
			J						
					R				
K									
						K			
				L					
						E			
		L							

název jídla z naklíčeného hrachu, který se tradičně jedlo o 1. postní neděli
tradiční symbol Velikonoc - mládě malého polního savce
název středy před Velikonocemi
květy vrby, které se na květnou neděli světlí v kostele
symbol nového života
"oop" z vrbových proutků
symbol vzkříšení Krista (slavení Velké noci)
označení ptáku, kdy se údajně otevírá země a vydává své poklady

Řešení

(N. Fujáčková)

(zdroj: N.Suchomelová)

VELIKONOČNÍ BÁSNIČKA

Pomlázka

V nůši malý zajíček
nesl kopy vajíček
potkala ho včela,
jedno po něm chtěla.

Dávala mu za to
pampeliščí zlato
přidávala hned
jabloňový med.

Zajíci se zdálo
tohle všechno málo,
vajíčka si vzal,
a šel zase dál.

(E. Julinová)

(zdroj: wiki.rvp.cz/Knihovna/Výrobky s dětmi/Velikonoce)

ZÁVĚREČNÉ SLOVO S CITÁTEM

*Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
na další číslo časopisu se můžete těšit v červnu.
Poslední stranu čtvrtého čísla zakončíme s citátem.*

Vaše redakce

Není málo času, který máme, ale mnoho času, který nevyužijeme.

(Lucius Annaeus Seneca)

Poznámka

Lucius Annaeus Seneca

Byl římský filosof, dramatik, básník a přední politik za císaře Nerona.

Brzy na viděnou

